

Нові способи організації занять з фізичного виховання студентів педагогічного ВНЗ

Кривенцова І.В., Димар О.А., Клименченко В.Г.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Анотація. В умовах реформування фізичного виховання у вищій школі України нагальною потребою є пошук нових форм та способів організації фізкультурно-оздоровчої роботи зі студентами. Пропонуються нові форми поточного контролю фізкультурно-спортивної діяльності студентів.

Ключові слова: студенти, фізичне виховання, фехтування, педагоги, організація.

Актуальність. Згідно листа МОН України № 1/9-126 від 13.03 2015р. «Щодо особливостей організації освітнього процесу та формування навчальних планів у 2015/2016 навчальному році» заняття з фізичного виховання у спортивних секціях можуть бути організовані як факультативи (тобто за бажанням студентів; у загальне число кредитів ЄКТС і до навчальних планів не включаються, форм підсумкового контролю не мають). Наступним листом МОН № 1/9-454 від 25.09.15року «Щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах» роз'яснило деякі положення, проте питання побудови подальшої роботи для багатьох кафедр фізичного виховання вищих закладів освіти України залишилось відкритим. Деякі виші зберегли «Фізичне виховання», як дисципліну навчальних планів з формою контролю, проте в ХНПУ імені Г.С. Сковороди чітко виконали умови першого листа МОНУ. Актуальним стає питання пошуку шляхів масового охоплення студентської молоді фізкультурно-оздоровчою роботою задля профілактики хвороб та формуванням фізичної культури особистості майбутніх фахівців.

Робота виконана згідно з планом НДР кафедри фізкультурно-оздоровчого і спортивного фехтування № держ. реєстрації 0114U003929.

Мета роботи – пошук адекватних способів організації та залучення студентів до занять фізичним вихованням в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди з урахуванням можливостей навчального закладу.

Результати дослідження. Навчальна дисципліна «Фізичне виховання» у вищій школі, її роль та можливості щодо формування

особистості постійно досліджується вченими (С.С. Єрмаков, Т.Ю. Круцевич, М.О. Носко, В.М. Маслов, Т.М. Кравчук, І.В. Кривенцова та ін.). Експериментальні данні багатьох авторів, як вітчизняних так і зарубіжних, підтверджують підвищення ефективності занять фізичним вихованням, якщо при його організації враховується зацікавленість студентів до певного виду спортивної діяльності.

Понад 20 років у ХНПУ імені Г.С. Сковороди, фехтування, як засіб фізичного виховання, в рамках годин відведених на цю навчальну дисципліну, викладається на чотирьох гуманітарних факультетах, а з 2015 року цей предмет залишився обов'язковим лише для студентів II-IV курсів. Така тенденція, не є втішною, оскільки формування фізичної культури, як частини загальної професійної (педагогічної) культури є необхідною умовою для студентів усіх педагогічних спеціальностей, а не тільки для студентів факультету фізичного виховання і спорту.

Спираючись на багаторічний досвід викладання фехтування в педагогічному університеті та аналіз наукових досліджень виділяємо наступні форми впливу фехтування на особистість, а саме, фехтування як форма фізичного виховання:

є складовою всебічного гармонійного розвитку особистості. Його завдання – створення оптимальних умов задля формування і підтримки здоров'я; набуття санітарно-гігієнічних умінь і навичок; тренування і загартування організму; виховання вольових якостей, розвиток спритності, відчуття краси рухів;

чудовий засіб відтворення принципу раціонального чергування навантаження та відпочинку. Після значного об'єму виконаної

інтелектуальної роботи необхідна спеціальна організована фізична діяльність, що сприятиме відновленню організму та інтелектуального потенціалу. Якщо це буде у вигляді певного виду спорту (в нашому випадку – фехтування), то вплив буде набагато більший. Недотримання цього принципу спричиняє розвиток перевтоми, що проявляється в різних формах порушення психічної діяльності.

основа здорового способу життя спрямована на формування здорового, фізично та духовно вдосконаленого підростаючого покоління, зміцнення здоров'я, підвищення працездатності та творчого довголіття людини.

засіб формування фізичних, психічних і моральних цінностей майбутнього педагога, його професійної культури, засвоєння студентом необхідних знань, умінь, навичок і відповідних психічних властивостей.

Враховуючи вищезазначене ми можемо зробити висновок, що цей вид спорту допомагає формувати важливі якості не тільки особистості студента в цілому, а й професійно значимі якості майбутнього педагога. Саме тому, з урахуванням нових документів МОН України, існуючої матеріально-спортивної бази та традицій університету, кафедра фізкультурно-оздоровчого і спортивного фехтування Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди розробила ряд документів, щодо контролю за рівнем фізичного розвитку студентів, їхнього відношення та участі у фізкультурно-спортивній діяльності, стану здоров'я, відвідування занять спортивно-оздоровчої спрямованості.

На допомогу студентам першокурсникам, щодо вибору напряму секційної роботи, підвищення якості викладання фізичного виховання, прозорості та контролю відвідування студентами спортивних секцій з боку деканатів, на сайті кафедри розміщено індивідуальний план фізкультурно-спортивної діяльності студента. Кожен студент має змогу його роздрукувати (один лист на навчальний рік), а викладач заповнює його щомісячно і передає до деканатів. Цей досвід сподобався деяким деканам і вони навіть висловили побажання щоб студенти інших курсів (які мають форму контролю – залік наприкінці кожного навчального року), також заповнювали такі відомості поточного контролю.

Проте, недостатньо сформований рівень внутрішньої потреби у фізичних вправах, часто

негативний досвід уроків фізичної культури в школі, низький рівень фізичної культури батьків, малорухомий спосіб життя, що пов'язаний з особливостями навчальної діяльності студентів та інші негативні чинники заважають студентам обирати заняття фізичним вихованням, як додаткове навантаження, без форми обов'язкового контролю (заліку).

Нами було проведено порівняльне дослідження відвідування занять студентами попередніх років, та студентами набору 2015 року. Так, якщо студенти I курсу минулих років у вересні місяці, за середнім арифметичним відвідували пари з фізичного виховання майже 98%, у жовтні – вже близько 88%, а в листопаді – приблизно 82-84%, то студенти, які не мають форми контролю з навчальної дисципліни відвідують заняття значно гірше: у вересні – 89% (хоча на першому занятті були присутні майже 99%), у жовтні – близько 74%, у листопаді – близько 70%. І це, враховуючи сумнієність студентів першокурсників постійну агітаційну роботу викладачів кафедри та ще недостатнє усвідомлення більшістю першокурсників того, що в них не буде заліку. У приватних бесідах студенти коментують подібну ситуацію так, бажання займатися і розуміння необхідності виконання фізичних вправ для покращення рівня життя є, проте завантаженість навчальними предметами обраної спеціальності та бажання отримати там добру оцінку ставить фізичне виховання у розряд другорядних.

Висновки. Таким чином, вже через три місяці навчання студентів, які не мають форми контролю різко знижується фізкультурно-спортивна активність, а недостатньо сформована потреба в руховій діяльності цьому сприяє. Тільки введення обов'язкових занять з фізичного виховання та спорту до навчальних планів вишів, з формою підсумкового контролю, постійним моніторингом якості викладання та засвоєння матеріалу студентами дадуть змогу покращити ситуацію з фізичним вихованням у вищій школі, покращити якість життя майбутніх поколінь та сформувати професійно-необхідні якості майбутнього фахівця.

Перспективи подальшої роботи вбачаємо в покращенні матеріально-спортивної бази навчального закладу, постійному оновленні навчально-тренувальних занять та розробці методик підвищення вмотивованості школярів щодо фізкультурно-спортивної діяльності.

Література:

1. Єрмаков С.С. Перспективи розвитку навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у вищих навчальних закладах України / С.С. Єрмаков, І.В. Кривенцова // Педагогіка та психологія: зб. наук. праць. – Харків: Вид-во ТОВ «Щедра садиба плюс», 2015. – Вип.47. – С. 117-124.

2. Димар О.А. Підвищення мотивації студентів до занять фізичними вправами // Физическое воспитание и спорт в высших учебных заведениях / О.А. Димар, І.В. Кривенцова, О.В. Іванов // сб. статей XI междунар. науч. конфер., 23-24 апреля 2015г., БГТУ им. Шухова, ХНПУ имени Г.С. Сковороды. – Белгород-Харьков-Москва. – Харків: Точка. – Ч.П., 2015. – С.53-55.

3. Кривенцова І.В. Ефективність засобів та методів тактичної підготовки студентів-фехтувальників / І.В. Кривенцова, В.Г. Клименченко, І.Ю. Горбань // Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт / Вісник ЧНПУ, Випуск 129, Т.4. – Чернігів: ЧНПУ імені Т.Г.Шевченка, 2015. – С. – 105-109.

Информация об авторах:

Кривенцова Ірина Володимирівна – к.пед.н., доцент, завідувач кафедри фізкультурно-оздоровчого і спортивного фехтування ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Димар Олександр Анатолійович – викладач кафедри фізкультурно-оздоровчого і спортивного фехтування ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Клименченко Вікторія Григорівна – старший викладач кафедри фізкультурно-оздоровчого і спортивного фехтування ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Поступила в редакцію 20.11.2015